

หลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ได้จัดทำขึ้น มีความประสงค์ให้ผู้เรียน หรือเยาวชนในจังหวัดเชียงราย ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และทราบถึงประวัติความเป็นมา พื้นฐานบรรพบุรุษของชาวเชียงราย เพื่อเยาวชนของจังหวัดเชียงรายเกิดความรัก ความสามัคคี และหวงแหนถิ่นกำเนิดของตนเอง เกิดการรวมพลังอันจะนำไปสู่การพัฒนา การธำรงรักษาและสร้างสรรค์วัฒนธรรมให้เป็นสมบัติสืบทอดสู่ลูกหลานชาวเชียงราย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย โดยคณะศึกษานิเทศก์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ได้ระดมความรู้ ความมุ่งมั่น เพื่อที่จะให้การดำเนินการในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ และให้ออกสารชุดนี้มีความสมบูรณ์ น่าสนใจ น่าอ่าน และน่าศึกษาเรียนรู้มากยิ่งขึ้น จึงได้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงราย จากตำราและเอกสารที่สามารถอ้างอิง เชื่อถือได้ และนำมาเรียบเรียงเป็นกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” และได้จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน จำนวน ๗ เล่ม/เรื่อง ที่มีภาพประกอบเรื่องราวในเอกสารแต่ละเล่ม ที่สอดคล้องและสามารถสื่อความหมาย ความสำคัญกับเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงรายได้ ซึ่งนอกจากผู้ศึกษาเอกสารชุดนี้จะได้ศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และเรื่องราวที่เกี่ยวกับจังหวัดเชียงรายแล้ว ยังได้ฝึกทักษะทางการอ่าน การคิดวิเคราะห์ มีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้รักและหวงแหนมรดกที่บรรพบุรุษของชาวเชียงรายได้ทิ้งไว้ให้ลูกหลานได้สืบทอดต่อไป

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

เนื้อหา	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ แนวทางบูรณาการหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”	๑๐
ส่วนที่ ๓ สารະการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”	๑๔
ส่วนที่ ๔ การประเมินคุณภาพผู้เรียน	๒๐
ส่วนที่ ๕ การนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปใช้ในสถานศึกษา บรรณานุกรม	๒๔ ๒๖
ภาคผนวก	๒๗
- ประกาศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาและ ประสิทธิภาพการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	
- คณะผู้จัดทำ	

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตราที่ ๕๗ ระบุไว้ว่า รัฐต้องอนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้พื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิ์และมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ได้กำหนดให้มีการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ปรากฏใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ไว้ได้แก่ มาตรา ๗ ระบุว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้รักษาสีทิว หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา ๒๗ ระบุไว้ตอนหนึ่งว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จังหวัดเชียงรายได้นำกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) และได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านการศึกษาไว้ ๓ ยุทธศาสตร์ โดยในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการศึกษาเพื่อให้มีทักษะอาชีพที่สนองต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ การท่องเที่ยวและชายแดน โดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิทางสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน และได้กำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ ๑ ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในจังหวัดเชียงราย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย จึงได้พัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนหรือเยาวชนในจังหวัดเชียงรายได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย และได้นำองค์ความรู้ที่ได้ ไปปรับประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต การหาเลี้ยงชีพในอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเองในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของประวัติศาสตร์ “เมืองเชียงราย”
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรัก ความผูกพันและภาคภูมิใจในท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดเชียงราย

วิสัยทัศน์

“เชียงรายเมืองแห่งคุณภาพการศึกษา พัฒนาสู่สากล บนพื้นฐานวัฒนธรรมล้านนามวลประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข”

พันธกิจ

แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) จังหวัดเชียงราย ได้กำหนดพันธกิจเพื่อพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเชียงรายไว้ ดังนี้

๑. จัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละประเภทสถานศึกษา
๒. จัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเต็มศักยภาพของบุคคล
๓. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านภาษา
๔. จัดการศึกษาอาชีพมีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย และกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)
๕. ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีล้านนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
๖. จัดการศึกษาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๗. ส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็งและยั่งยืน
๘. สร้างผลงานวิจัยที่มีคุณค่า สนับสนุนการทำวิจัยอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการต่อยอดงานวิจัยสู่สังคมและเชิงพาณิชย์

เป้าประสงค์หลัก

๑. คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. คนทุกช่วงวัยในเขตพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
๓. ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละประเภทสถานศึกษาสามารถศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามความต้องการ
๔. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตเต็มศักยภาพของบุคคล
๕. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านภาษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย เต็มศักยภาพของบุคคล
๖. ผู้เรียนได้รับการพัฒนามีสมรรถนะ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย และตรงกับความต้องการกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)
๗. ผู้เรียนมีทักษะชีวิต คุณภาพชีวิต สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีล้านนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
๘. ผู้เรียนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นหลักการในการดำรงชีวิตในสังคม
๙. สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งและยั่งยืน อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

๑๐. ภาคีเครือข่าย ชุมชนมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา

๑๑. หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และนำผลงานวิจัยไปยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมและนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

๑๒. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

จุดเน้น

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” เพื่อพัฒนาผู้เรียน หรือเยาวชนในจังหวัดเชียงรายเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และพร้อมที่จะพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้ก้าวหน้าต่อไป มีดังนี้

๑. รู้เรื่องราวสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม และการเมืองการปกครองของจังหวัดเชียงราย
๒. รู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความเป็นมาของเมืองเชียงราย
๓. เกิดความรักและผูกพันกับชุมชนและท้องถิ่น
๔. ภูมิใจในบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง
๕. พัฒนาอาชีพครอบครัว และสังคมของตนเอง

ยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดเชียงราย

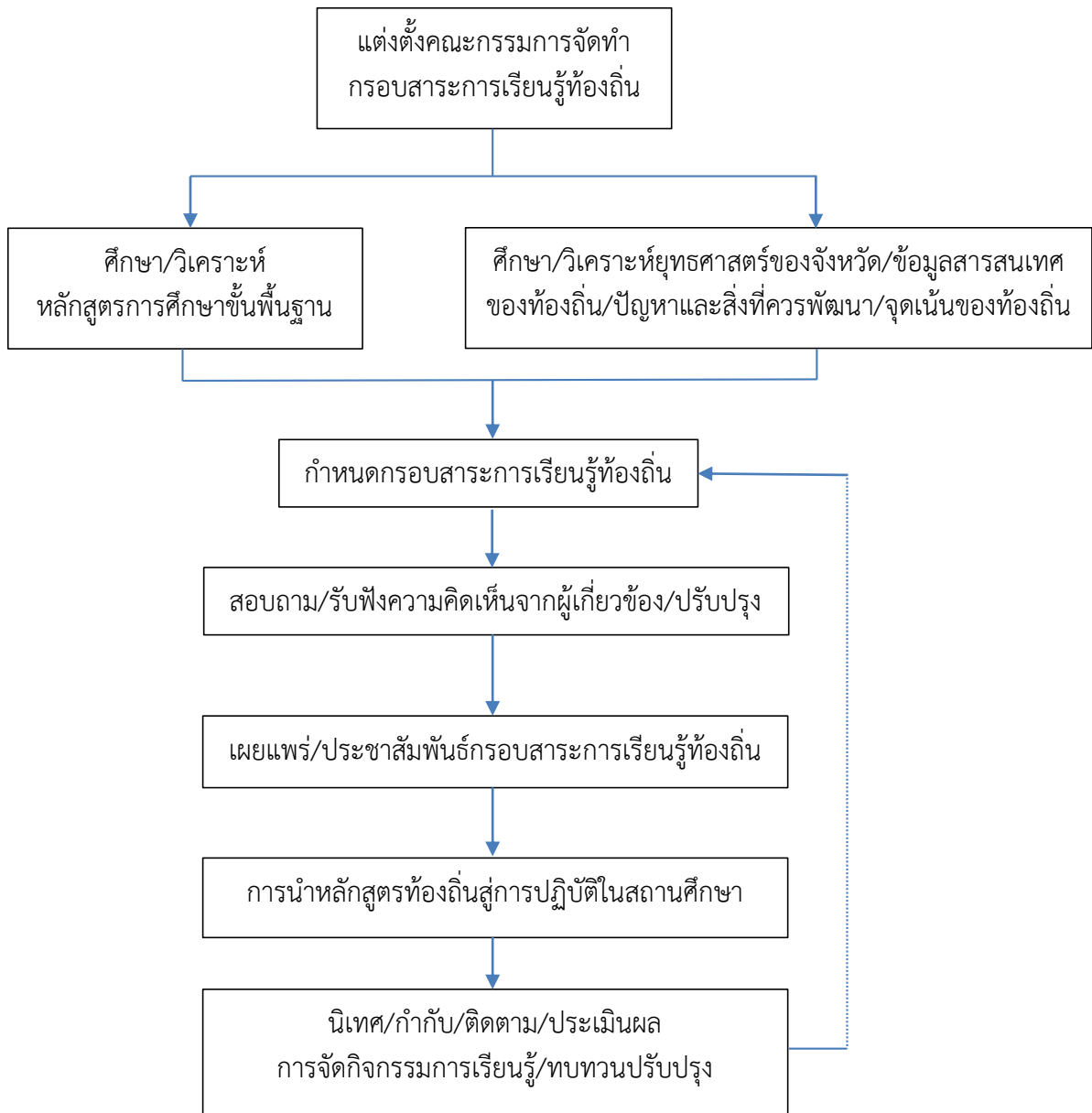
ยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดเชียงรายตามแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) ของจังหวัดเชียงราย ได้กำหนดไว้ ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อให้เชียงรายเป็นเมืองแห่งความสุข สะอาด ปลอดภัย น่ายล โดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิทางสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการศึกษาเพื่อให้มีทักษะอาชีพที่สนองต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ การท่องเที่ยวและชายแดน โดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิทางสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อโอกาสและความเสมอภาคที่เท่าเทียมโดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน

ขั้นตอนการพัฒนาการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๑ ขั้นตอนการพัฒนากรอบหลักสูตรท้องถิ่น

แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย (พ.ศ.๒๕๖๓-๒๕๖๕) ได้ระบุยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการศึกษาไว้ ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อให้เชียงรายเป็นเมือง แห่งความสุข สะอาด ปลอดภัย น่าอยู่ โดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิสังคมของ จังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การจัดการศึกษาเพื่อให้มีทักษะอาชีพที่สนองต่อเขต เศรษฐกิจพิเศษ การท่องเที่ยวและชายแดน โดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิทางสังคม ของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน และยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การบริหารจัดการศึกษาเพื่อโอกาสและความ เสมอภาคที่เท่าเทียมโดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย จะได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ในยุทธศาสตร์ ที่ ๒ ซึ่งได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนตามแผนภาพข้างต้น ดังนี้

๑. คณะกรรมการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ เกี่ยวกับเมืองเชียงราย ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย คณะศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ผู้นำชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๒. ศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นได้ทำการศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้ชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ทราบถึงขอบข่ายของการกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

๓. ศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น ปัญหาและสิ่งที่ควรพัฒนา จุดเน้นของท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการได้ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น ครอบคลุม ทั้งวิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด ความสำคัญ ประวัติความเป็นมา สภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิธีการดำรงชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ตลอดจนถึงสภาพ ปัญหาในชุมชนและสังคมของประชาชนในจังหวัดเชียงราย รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์จุดเน้น หรือ ข้อมูลประเด็นที่สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายให้ความสำคัญ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดใช้เป็น ฐานข้อมูลในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

๔. กำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เมื่อคณะกรรมการได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และทราบถึง ขอบข่ายของการกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งข้อมูล สารสนเทศของท้องถิ่นและสถานศึกษาแล้ว จึงร่วมกันกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เหมาะสม ซึ่งมิ ความยืดหยุ่น สถานศึกษาสามารถนำไปกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาองค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นได้ง่าย และสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา

๕. สอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง เมื่อกำหนดร่างกรอบสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” แล้ว ได้นำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นนำเสนอเพื่อรับฟังความคิดเห็น จากบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารหน่วยงาน ทางการศึกษาต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปปรับปรุงและ ให้สถานศึกษานำไปจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาต่อไป

๖. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หลังจากได้ปรับปรุงกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ให้สมบูรณ์แล้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย จะได้ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ให้สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทุกแห่งในจังหวัดเชียงราย ได้รับทราบ และสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความประสงค์จะนำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน นำไปเป็นกรอบจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมต่อไป

๗. การนำหลักสูตรท้องถิ่นสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสนใจที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน สามารถนำกรอบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” นำไปจัดกิจกรรมได้หลายแนวทาง เช่น การนำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปจัดแทรกไว้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและตัวชี้วัด ที่เป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด หรือจะนำไปจัด เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือแนวทางอื่น ๆ ตามความต้องการ และความเหมาะสมของสถานศึกษา

๘. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทบทวนปรับปรุงหลักสูตร เมื่อสถานศึกษานำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนแล้ว ทางสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย จะได้จัดบุคลากรที่ทำหน้าที่ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” เพื่อนำมาวิเคราะห์ ประเมินผล และรายงานผลในลำดับต่อไป

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความประสงค์ที่จะนำกรอบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สามารถติดต่อ หรือแจ้งมายังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายเพื่อขอรับกรอบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยอาจดำเนินการดังนี้

๑. สถานศึกษาควรดำเนินงานในรูปคณะกรรมการระดับสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์หลากหลาย เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสภาพของชุมชนตามกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายได้กำหนดไว้

๒. วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายได้กำหนดไว้ เพื่อที่จะได้ทราบถึงขอบข่ายในการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา องค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของสถานศึกษาซึ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้กำหนดไว้

อนึ่ง คณะกรรมการดำเนินงานของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะสถานศึกษาที่นำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ก็ควรตระหนักถึงกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และนำไปร่วมพิจารณาในการจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา/ชุมชน รวมทั้งต้องสอดคล้องต่อกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นดังกล่าวด้วย

๓. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ และแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนี้ว่า ควรจะอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ชั้นปีใด เป็นรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม และควรจะมีเนื้อหามากน้อยอย่างไร ตามที่หลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดไว้

๔. ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๕. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ที่เป็นของสถานศึกษา เมื่อคณะกรรมการได้วิเคราะห์/สังเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ได้กำหนดไว้/ ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา/ชุมชนและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และพอทราบแล้วว่าในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ชั้นปีใดบ้างที่จะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และจะจัดทำเป็นรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาเพิ่มเติม จากนั้นจึงร่วมกันพิจารณากำหนดเนื้อหาองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษาและสภาพของชุมชน ซึ่งอาจจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำเป็นช่วงชั้น หรือชั้นปีก็ได้

๖. จัดทำ หรือกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัดเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้นำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ลงสู่การปฏิบัติการสอน

๗. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ของเนื้อหาที่เกี่ยวกับ “เมืองเชียงราย” และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

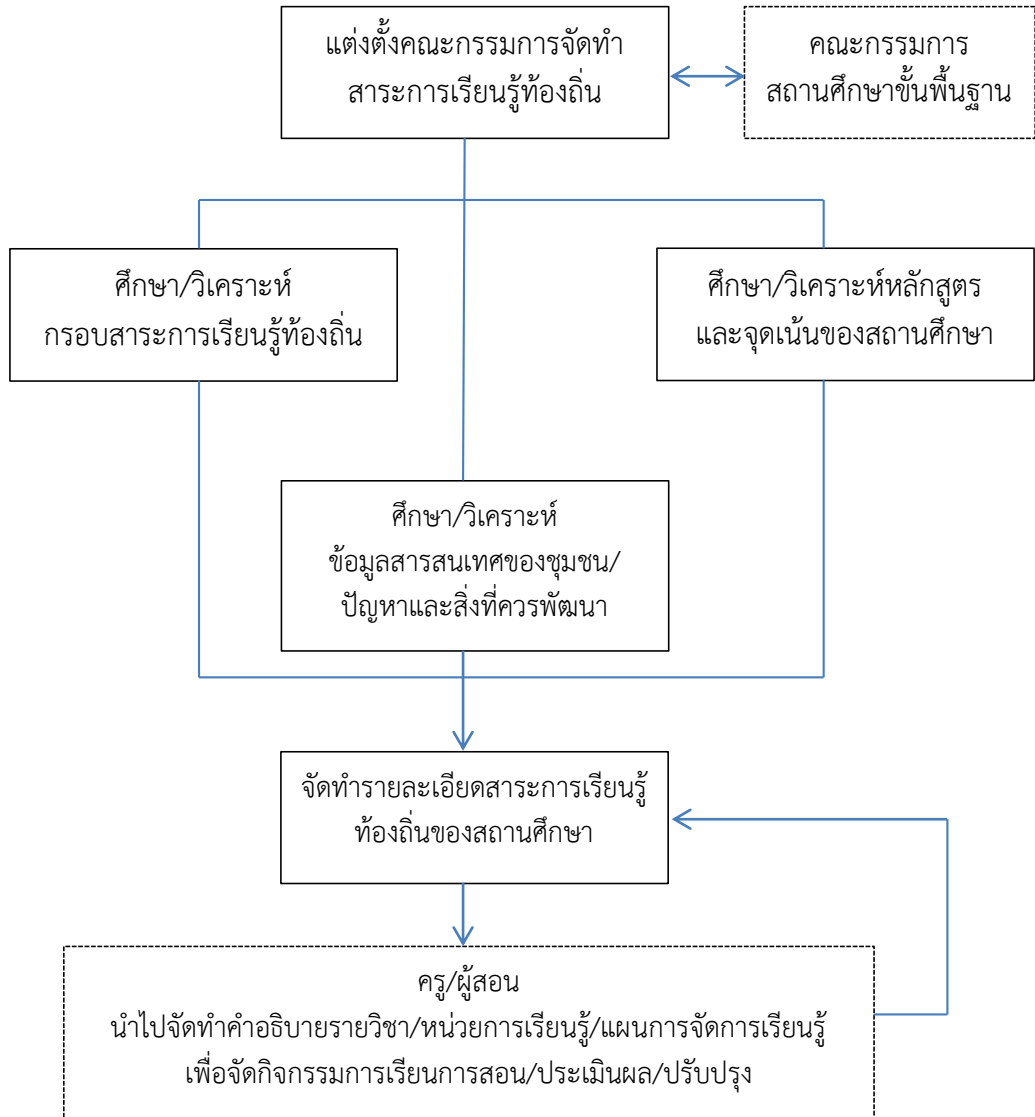
๘. ครุภัณฑ์เนื้อหาที่เกี่ยวกับ “เมืองเชียงราย” ปฏิบัติการสอนให้กับผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือในชั้นอื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสม

๙. จัดทำเกณฑ์ และวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน ที่ได้ศึกษาเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

ทั้งนี้ สถานศึกษาใดที่ขาดความพร้อม และยังไม่ได้จัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น อาจพิจารณาเลือกใช้รายละเอียดข้อมูลองค์ความรู้ตามกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดรวบรวมไว้ หรือพิจารณาเลือกใช้ข้อมูลสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาอื่น ๆ ที่อยู่ในชุมชนเดียวกันจัดการเรียนการสอนก่อนก็ได้ โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายได้จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” และเอกสารประกอบการเรียนการสอนแบบสื่อ Electronics หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ซึ่งมีทั้งหมด ๗ เล่ม/เรื่อง ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเชียงรายทั้งหมด ได้แก่

- เล่มที่ ๑ ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย
- เล่มที่ ๒ ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ ๓ การเมืองการปกครองของจังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ ๔ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ ๕ สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ ๖ บุคคลสำคัญในจังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ ๗ อาชีพสำคัญของประชาชนในจังหวัดเชียงราย

แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา สรุปลงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา

ส่วนที่ ๒

แนวทางบูรณาการหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือสถานศึกษาใดที่มีความประสงค์จะนำไปจัดการสอนเพิ่มเติมให้กับผู้เรียนในระดับชั้นอื่นก็ได้ ทั้งนี้สถานศึกษาควรพิจารณาความเหมาะสมในเรื่องของเนื้อหา และระดับชั้นของผู้เรียนได้ตามบริบทของสถานศึกษา

ทั้งนี้ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ได้จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” และเอกสารประกอบการเรียนการสอนแบบสื่อ Electronics หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” มีทั้งหมด ๗ เล่ม/เรื่อง มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเชียงรายทั้งหมด ซึ่งได้กำหนดเวลาเรียนไว้ทั้งหมดจำนวน ๒๐ ชั่วโมง และจำนวน ๗ หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

๑. สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๗ หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ประวัติเมืองเชียงราย จำนวน ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงราย จำนวน ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การเมืองการปกครองของจังหวัดเชียงราย จำนวน ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นเชียงราย จำนวน ๓ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

จำนวน ๓ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ บุคคลสำคัญในจังหวัดเชียงราย จำนวน ๓ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ อาชีพสำคัญของประชาชนในจังหวัดเชียงราย จำนวน ๓ ชั่วโมง

(ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน ๒ ชั่วโมง)

๒. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” มีดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อตั้งให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. เวลาเรียน

หลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” นี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมจำนวน ๒๐ ชั่วโมง

ตารางวิเคราะห์โครงสร้างกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”
กับมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยการเรียนรู้ที่	สาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น	มาตรฐานการเรียนรู้
๔ (๓ ชั่วโมง)	ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นเชียงราย - วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวเชียงราย - เทศกาลและงานประเพณีของจังหวัดเชียงราย - ศิลปะ ประติมากรรมและสถาปัตยกรรมของจังหวัดเชียงราย - ชาวเชียงรายสืบสานภูมิปัญญาล้านนา	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มฐ ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

หน่วยการเรียนรู้ที่	สาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น	มาตรฐานการเรียนรู้
๓ (๒ ชั่วโมง)	การเมืองการปกครองของจังหวัดเชียงราย - สัญลักษณ์ประจำจังหวัดเชียงราย - หน่วยการปกครองของจังหวัดเชียงราย	<u>สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม</u> มฐ ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๗ (๓ ชั่วโมง)	อาชีพสำคัญของประชาชนในจังหวัดเชียงราย - การเกษตรกรรม - การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ - การเลี้ยงสัตว์ - การค้าขายแดน - การท่องเที่ยว - การอุตสาหกรรมและการลงทุน - สินค้า OTOP	<u>สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์</u> มฐ ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก
๑ (๒ ชั่วโมง)	ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย - ประวัติพญามังราย - ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย - ประวัติเมืองสำคัญของเชียงราย	<u>สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์</u> มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
๖ (๓ ชั่วโมง)	บุคคลสำคัญในจังหวัดเชียงราย - พญามังรายผู้สร้างเมืองเชียงราย - พระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) - ถวัลย์ ดัชนี - เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ - พ่ออินทร์ สู่ใจ - ฉลอง พินิจสุวรรณ - คำจันทร์ ยาโน - แม่บัวเรียว รัตนมณีภรณ์ - พ่อแปลก เดชะบุญ	<u>สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์</u> มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่	สาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น	มาตรฐานการเรียนรู้
๒ (๒ ชั่วโมง)	ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงราย - สภาพภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงราย - ทรัพยากรธรรมชาติ - การคมนาคมของจังหวัดเชียงราย - จุดผ่านแดนจังหวัดเชียงราย	<u>สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์</u> มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
๕ (๓ ชั่วโมง)	สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย - สถานที่สำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย	<u>สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์</u> มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อตั้งให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

กรอบสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” แบ่งสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับเมืองเชียงรายออกเป็น ๗ เล่ม/เรื่อง และมีสาระย่อย ดังนี้

เล่ม/เรื่องที่ ๑ ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย ประกอบด้วยสาระย่อย ได้แก่

๑. ประวัติพญามังราย
๒. ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย
  - สมัยชุมชนก่อนประวัติศาสตร์
  - สมัยสร้างบ้านแปงเมืองของราชวงศ์มังราย
  - สมัยเป็นเมืองบริวารต้นกรุงรัตนโกสินทร์
๓. ประวัติเมืองสำคัญของเชียงราย
  - ตำนานเมืองสุวรรณโคมคำ
  - ประวัติเมืองเชียงแสน
  - ประวัติเมืองพะเยา
  - ดินแดน ๕ เชียง

เล่ม/เรื่องที่ ๒ ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยสาระย่อย ได้แก่

๑. ที่ตั้งจังหวัดเชียงราย
๒. อาณาเขต
๓. ขนาดของพื้นที่
๔. ลักษณะภูมิประเทศ
๕. ภูเขา
๖. แม่น้ำ
๗. สภาพภูมิอากาศ
๘. ทรัพยากรธรรมชาติ
  - ดิน
  - แร่ธาตุ
  - แหล่งน้ำ
  - ป่าไม้
๙. การคมนาคมของจังหวัดเชียงราย
๑๐. จุดผ่านแดนจังหวัดเชียงราย

เล่ม/เรื่องที่ ๓ การเมืองการปกครองของจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยสาระย่อย ได้แก่

๑. สัญลักษณ์ประจำจังหวัดเชียงราย
  - ตราประจำจังหวัดเชียงราย
  - ธงประจำจังหวัดเชียงราย
  - ต้นไม้ประจำจังหวัดเชียงราย
  - ดอกไม้ประจำจังหวัดเชียงราย
  - คำขวัญจังหวัดเชียงราย
๒. หน่วยการปกครองของจังหวัดเชียงราย
  - รูปแบบการปกครองของจังหวัดเชียงราย
  - การปกครองส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงราย
  - การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย
  - รายชื่อเจ้าเมืองและผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
  - การเมืองของจังหวัดเชียงราย
  - การเลือกตั้งของจังหวัดเชียงราย
  - ประชากรจังหวัดเชียงราย

เล่ม/เรื่องที่ ๔ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นเชียงราย ประกอบด้วยสาระย่อย ได้แก่

๑. วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวเชียงราย
  - ด้านภาษา
  - ด้านการแต่งกาย
  - ด้านความคิดและความเชื่อ
  - ด้านศิลปะและดนตรี
  - ด้านอาหารการกิน
๒. เทศกาลและงานประเพณีของจังหวัดเชียงราย
  - ประเพณีเดินขึ้นพระธาตุดอยตุง
  - ประเพณีไหว้สาพญามังราย
  - ประเพณีตานสลากภัต
  - ประเพณีเป็ง
  - ประเพณีการแข่งขันเรือเชียงแสน
๓. ศิลปะประติมากรรม และสถาปัตยกรรมของจังหวัดเชียงราย
  - พระแก้วมรกต
  - วัดพระแก้ว
  - วัดพระสิงห์ (ศิลปะแบบล้านนา)
  - พระธาตุเจดีย์หลวง
  - วัดพระเจ้าล้านทอง
  - พระตำหนักดอยตุง

๔. ชาวเขียงรายสืบสานภูมิปัญญาล้านนา

- ภูมิปัญญาการอยู่กรรมของชาวเขาเผ่าอาข่า
- ภูมิปัญญาการเรียกขวัญ (ฮ้องขวัญ)
- ภูมิปัญญาโคลมลอย ลอยล่องส่งเคราะห์
- ภูมิปัญญาปู่จาด้าวตั้งสี่ ประเพณีการนับถือเทพยดา
- ของเล่นพื้นบ้าน ภูมิปัญญาสืบสานของลูกหลานชาวล้านนา
- “คำสอนของชาวล้านนา” ภูมิปัญญาล้าลึกด้านภาษา

เล่ม/เรื่องที่ ๕ สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเขียงราย ประกอบด้วยสาระย่อย
ได้แก่

๑. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมืองเขียงราย

- อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช
- วัดพระธาตุดอยจอมทอง
- วัดจำเมืองและกู่พระเจ้าเม็งราย
- วัดพระสิงห์
- วัดร่องชุ่น
- พิพิธภัณฑสถานอุบคำ
- ไร่แม่ฟ้าหลวง
- น้ำตกขุนกรณ์
- บ่อน้ำร้อนห้วยหมากเสียมและบ่อน้ำร้อนผาเสริฐ
- น้ำพุร้อนโป่งพระบาท
- ถ้ำผาตอง

๒. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอแม่จัน

- วัดพระธาตุจอมจันทร
- วัดพระธาตุดอยกู่แก้ว
- น้ำพุร้อนป่าตึงหรือน้ำพุร้อนห้วยหินฝน
- วัดหมื่นพุทธ
- วัดถ้ำป่าอาชาทอง
- พระขี้ม้าบิณฑบาต บริเวณวัดถ้ำป่าอาชาทอง

๓. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอแม่ฟ้าหลวง

- ดอยตุง – พระธาตุดอยตุง – พระตำหนักดอยตุง
- สวนแม่ฟ้าหลวง
- พระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิตมหาสันติคีรี
- ดอยหัวแม่คำ
- สถูปดอยช้างมูบ และสวนรุกขชาติช้างมูบ
- ดอยแม่สลอง

๔. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอแม่สาย
  - วัดพระธาตุดอยเวา
  - ด่านพรมแดนแม่สาย – ท่าซี้เหล็ก
  - ถ้ำปุม ถ้ำปลา ถ้ำเสาหินพญานาค
๕. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสน
  - พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน
  - วัดพระธาตุเจดีย์หลวง
  - วัดพระเจ้าล้านทอง
  - วัดป่าสัก
  - วัดพระธาตุผาเงา
  - วัดพระธาตุจอมกิตติ
  - วัดพระธาตุจอมแจ้ง
  - ทะเลสาบเชียงแสน
  - สบรวก หรือดินแดนสามเหลี่ยมทองคำ
๖. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงของ
  - ท่าเรือบัค
  - บ้านหาดบาย
  - หาดจับปลาบึก บ้านหาดไคร้
๗. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเวียงแก่น
  - ดอยผาตั้ง
  - หาดผาไต่
๘. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเทิง
  - พระธาตุจอมจ้อ
  - ภูชี้ฟ้า
๙. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเวียงชัย
  - โบราณสถานพระเจ้านีลนา
  - หนองหลวง
๑๐. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเวียงเชียงรุ้ง
  - เมืองโบราณเวียงเชียงรุ้ง
  - วนอุทยานดอยพระบาท
๑๑. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอแม่ลาว
  - พระธาตุหมอกมุงเมือง
  - พระธาตุจอมหมอกแก้ว
  - สถานีวิจัยเพาะสัตว์เลี้ยงสัตว์ป่าดอยตุง

๑๒. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอพาน
- พระธาตุจอมแว่
  - อุทยานแห่งชาติดอยหลวง
๑๓. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอแม่สรวย
- วัดพระเจ้าทองทิพย์
  - ดอยวาวี
๑๔. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเวียงป่าเป้า
- เมืองโบราณเวียงกาหลง
  - บ่อน้ำร้อยธรรมชาติ
  - อุทยานแห่งชาติขุนแจ

เล่ม/เรื่องที่ ๖ บุคคลสำคัญในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยสาระย่อย ได้แก่

๑. พญามังรายผู้สร้างเมืองเชียงราย
๒. พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี)
๓. ถวัลย์ ดัชนี
๔. เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์
๕. พ่ออินทร์ สุใจ
๖. ฉลอง พินิจสุวรรณ
๗. คำจันทร์ ยาโน
๘. แม่บัวเรียว รัตนมณีภรณ์
๙. พ่อแปลก เดชะบุญ

เล่ม/เรื่องที่ ๗ อาชีพสำคัญของประชาชนในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยสาระย่อย ได้แก่

๑. การเกษตรกรรม
  - ข้าว
  - ข้าวโพด
  - ส้มโอ
  - ลิ้นจี่
  - สับปะรด
  - ชา
  - กาแฟ
๒. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
๓. การเลี้ยงสัตว์
๔. การค้าชายแดน
๕. การท่องเที่ยว
๖. การอุตสาหกรรมและการลงทุน
๗. สินค้า OTO

แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ “เมืองเชียงราย”

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **คู่มือท่องเที่ยว ๘ จังหวัดล้านนา**. กรุงเทพมหานคร : กองทุน
ผลิตอุปกรณ์โฆษณา, ๒๕๔๗.

จรรยา อิทธิเสริมกุล. **เชียงราย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพนสยาม, ๒๕๕๐.

จังหวัดเชียงราย. **ประวัติศาสตร์จังหวัดเชียงราย**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://๒๒intranet.m-culture.go.th/Chiangrai/>. ๒๕๕๐.

เชียงรายขนส่งเงินกรุ๊ป. **อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งราย**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://๒๒www.kntransport.com/travel/>. ๒๕๕๑.

ประหยัด สายวิเชียร. **อาหาร วัฒนธรรม และสุขภาพ**. เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์, ๒๕๔๗.

พงษ์นรินทร์ ไสผ่อง และเจริญผล สุวรรณโชติ. **ท่องเที่ยวในภาคเหนือ**. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์อักษรไทย, ๒๕๔๘.

พระครูอรุณสวัสดิ์ มุนีวังโส. **พระธาตุจอมหมอกแก้ว**. เชียงราย : กิตติภัณฑ์, ๒๕๔๘.

พ่อหนานทอง เตชะธีระชาตรี. **ตำราพิธีกรรมล้านนา**. เชียงราย : ร้านสาคร, ม.ป.ป.

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. **ทำเนียบผู้มีผลงานทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย พ.ศ.๒๕๔๐**.
เชียงราย : สยามโฆษณาและการพิมพ์, ๒๕๔๐.

สำนักงานจังหวัดเชียงราย. **ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย**. กรุงเทพมหานคร :
ประสานมิตร, ๒๕๔๘.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. **พิพิธภัณฑ์ล้านนา**. เชียงราย : สำนักพิมพ์ลือล้านนา,
๒๕๕๓.

หนังสือ ๗๕๐ ปีเมืองเชียงราย เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคเหนือ. เชียงราย :
สำนักพิมพ์ลือล้านนา, ๒๕๕๓.

อนุสรณ์การสมโภชน์เมืองเชียงราย ๗๒๕ ปี. เชียงใหม่ : เชียงใหม่สหนวิกิจ, ๒๕๒๙.

อุดม เขยกิจวงศ์. **พระเจ้ามังรายมหาราช (พญามังรายมหาราช)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ภูมิปัญญา, ๒๕๕๐.

ส่วนที่ ๔ การประเมินคุณภาพผู้เรียน

การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น ตามกรอบหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียน และรายงานผลการศึกษาของผู้เรียน ที่เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ตามกรอบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ที่ได้กำหนดไว้ในเล่มหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ตามเป้าหมายและจุดเน้นของหลักสูตร ซึ่งการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายตามบริบทของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ดังนี้

แนวทางการวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลก่อนเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนในสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ขึ้นอยู่กับบริบทการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมืองเชียงรายของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน

๒. การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลย่อยในระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า หรือพัฒนาการของผู้เรียนด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (A) จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน การวัดและประเมินระหว่างเรียน จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน คือ การวัดและประเมินระหว่างเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัด และเป็นข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป สำหรับแนวดำเนินการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ครูผู้สอนสามารถวัดและประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การซักถามระหว่างทำกิจกรรม การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เรียนระหว่างเรียน การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ การบันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน การตรวจแบบฝึกหัด และการบ้านของผู้เรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) ซึ่งเป็นวิธีการประเมินที่ผู้สอนได้มอบหมายงาน หรือกิจกรรมให้ผู้เรียนทำการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จะเป็นการประเมินที่อ้างอิงจากสถานการณ์ที่เป็นจริง การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นวิธีการประเมินที่ช่วยส่งเสริมให้การประเมินตามสภาพจริงมีความเป็นไปได้มากขึ้น โดยการให้ผู้เรียนได้เก็บรวบรวมผลงานจากการปฏิบัติจริงให้มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

๓. การประเมินผลหลังเรียน เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลหลังเรียน มีจุดประสงค์หลัก คือ ใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และในขณะเดียวกันก็สะท้อนถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอีกด้วย

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ครูผู้สอนสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินได้อย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและช่วงเวลาในการประเมิน เพื่อให้การประเมินผลการเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และการสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

รูปแบบของการประเมินคุณภาพ

การประเมินคุณภาพผู้เรียน สามารถประเมินได้ ๒ ระดับ ดังนี้

๑. การประเมินระดับสถานศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ประเด็น คือ

๑.๑ การประเมินในชั้นเรียน การประเมินคุณภาพนักเรียนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” และตามจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

๑.๒ การประเมินระดับสถานศึกษา การประเมินคุณภาพผู้เรียนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” และตามจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาจะพิจารณาถึงการประเมินในภาพรวม เพื่อเป็นการตัดสินผลการพัฒนาผู้เรียนเมื่อผู้เรียน จบหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเป็นแบบทดสอบตามที่สถานศึกษากำหนด

๒. การประเมินระดับพื้นที่ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนโดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายเป็นผู้ประเมิน โดยใช้เครื่องมือแบบทดสอบที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายได้สร้างขึ้น เพื่อนำผลการประเมินผู้เรียนที่ได้ศึกษาเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ไปวิเคราะห์ และหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน หรือเยาวชนในจังหวัดเชียงรายให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพและรักบ้านเกิดต่อไป

ทั้งนี้ การประเมินระดับท้องถิ่น จะเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมาย และจุดเน้นของท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ตามที่กำหนดไว้ในกรอบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเชียงราย สามารถดำเนินการโดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน หรือเครื่องมือที่จัดทำและดำเนินการโดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ดังนี้

๑. การกำหนดแผนงาน การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายที่จะประเมิน ซึ่งได้แก่ ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ที่สำนักงานศึกษาจังหวัดเชียงรายได้พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ และช่วงระยะเวลาในการประเมินอย่างชัดเจน โดยกำหนดไว้ในกรอบระยะเวลาในหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

๒. พัฒนาเครื่องมือแบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้รู้เกี่ยวกับเมืองเชียงราย ผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนและกระบวนการ เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ เทียบตรงและเชื่อถือได้

๓. ใช้ผลการประเมินในการพัฒนา ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับ “เมือง เชียงราย” จะนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการกำหนดนโยบาย วางแผนงาน และกำหนด ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับจังหวัด ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

ตามที่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” เพื่อให้ผู้เรียน/เยาวชน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือระดับชั้นเรียนอื่น ๆ ที่มีความสนใจอยาก ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องราวที่เกี่ยวกับจังหวัดเชียงราย และได้กำหนดกรอบการวัดและประเมินผล ผู้เรียนตามกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ตามเป้าหมาย/จุดเน้น ที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ดังนี้

เป้าหมาย/จุดเน้น	หัวข้อเรื่อง/เนื้อหาสาระ	การวัดและประเมินผล ระดับสถานศึกษา	การวัดและ ประเมินระดับพื้นที่
๑. รู้เรื่องราวสภาพ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมืองการ ปกครองของจังหวัด เชียงราย	- ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ภูมิศาสตร์ กายภาพ ภูมิศาสตร์ชีวภาพ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ประชากรและกลุ่มชาติพันธุ์ของคน เชียงราย - การเมืองการปกครอง ของจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ข้อมูลสารสนเทศ รูปแบบการปกครอง การบริหารราชการ	๑. วัดและประเมินในชั้น เรียน ตามบริบทของการ เรียนการสอนของครู ๒. วัดและประเมินในระดับ สถานศึกษาเมื่อผู้เรียน เรียนจบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”	ประเมินในระดับ พื้นที่ โดยสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ ประเมิน ด้วย เครื่องมือ / แบบทดสอบที่ได้ มาตรฐาน และ เชื่อถือได้
๒. รู้เรื่องราวเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์และ ความเป็น มาของ เมืองเชียงราย	- ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย ได้แก่ ประวัติ เชียงรายสมัยชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติ สมัยสร้างบ้านแปงเมืองของราชวงศ์มังราย ประวัติศาสตร์สมัยเป็นเมืองบริวารตันกรุง รัตนโกสินทร์ ประวัติศาสตร์สมัยการปกครองแบบ มณฑลเทศาภิบาล และประวัติศาสตร์เมืองสำคัญ ของเชียงราย		
๓. เกิดความรักและ ผูกพันกับชุมชนและ ท้องถิ่น	- ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ศิลปะและสถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น - บุคคลสำคัญในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ บุคคล สำคัญด้านศาสนา บุคคลสำคัญด้าน ศิลปวัฒนธรรม บุคคลสำคัญด้านการเมืองการ ปกครอง และบุคคลสำคัญด้านปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาล้ำนา		

เป้าหมาย/จุดเน้น	หัวข้อเรื่อง/เนื้อหาสาระ	การวัดและประเมินผล ระดับสถานศึกษา	การวัดและ ประเมินระดับพื้นที่
๔. ภูมิใจในบ้านเกิด เมืองนอนของตนเอง	- สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงราย ได้แก่ พื้นที่ทรงงานและโครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ แหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ		
๕. พัฒนาอาชีพ ครอบครัว และสังคม ของตนเอง	- อาชีพที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ อาชีพด้านเกษตรกรรม อาชีพด้านพานิช กรรม อาชีพด้านอุตสาหกรรม และอาชีพอิสระ อื่น ๆ		

ส่วนที่ ๕

การนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปใช้ในสถานศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ได้จัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ในการจัดกิจกรรม หรือจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ซึ่งการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนนั้น สถานศึกษาหรือครูผู้สอนสามารถนำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปวางแผนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด โดยครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น

*** จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งครูผู้สอนอาจจัดทำรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานหรือรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมของสถานศึกษานั้น ๆ ก็ได้ ในการจัดทำครูผู้สอนอาจปรับปรุงพัฒนารายวิชาที่มีอยู่เดิม หรือจัดเป็นรายวิชาใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนั้น ๆ

*** ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม หรือบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนั้น ๆ ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนอาจเชิญวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือพานักเรียนออกไปเรียนรู้สภาพจริงในท้องถิ่น ก็จะทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

อนึ่ง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นนี้ ครูผู้สอนอาจพัฒนาสื่อ สิ่งพิมพ์หรือจัดทำสื่อประกอบการเรียนรู้อื่น ๆ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหรือเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยก็ได้ และเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จแล้ว ครูผู้สอนควรประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ และประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา รวมทั้งควรปรับปรุง และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย :

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มีเอกสารกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ที่เหมาะสม สอดรับกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ วิสัยทัศน์ และจุดเน้นของจังหวัดเชียงราย ครอบคลุมถึงสารสนเทศสำคัญของท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย /จุดเน้นของสถานศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน และมีความยืดหยุ่นที่สถานศึกษาสามารถนำไปจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นได้

ระดับสถานศึกษา :

สถานศึกษามีเอกสารสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของเขตพื้นที่และจุดเน้นของสถานศึกษาและชุมชนซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

ครูผู้สอน :

ครูผู้สอนมีแผนการสอน/มีสื่อประกอบการสอน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ปรากฏในแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เรียน :

มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการปฏิบัติในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **คู่มือท่องเที่ยว ๘ จังหวัดล้านนา.** กรุงเทพมหานคร : กองทุน
ผลิตอุปกรณ์โฆษณา, ๒๕๔๗.
- ศูนย์การศึกษาและพัฒนากการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. **เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
เชียงราย.** เชียงใหม่ : เชียงใหม่ ดอควิวเมนทารี ดีไซน์, ๒๕๕๔.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๔. **กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นจังหวัด
เชียงราย.** เชียงราย : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, ๒๕๖๐.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.** กรุงเทพมหานคร :
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, ๒๕๕๓.
- สำนักงานจังหวัดเชียงราย. **ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย.** กรุงเทพมหานคร :
ประสานมิตร, ๒๕๔๘.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน. **หลักสูตรท้องถิ่นครูบาเจ้าศรีวิชัย (นักบุญแห่งล้านนาไทย).**
ลำพูน : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน, ๒๕๖๑.

ภาคผนวก

ประกาศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการศึกษา
ผ่านกลไกคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

ตามที่จังหวัดเชียงรายได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕) เพื่อให้หน่วยงาน
ทางการศึกษาในจังหวัดเชียงรายใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ซึ่งในยุทธศาสตร์
ที่ ๓ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อโอกาสและความเสมอภาคที่เท่าเทียมโดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์
และภูมิสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชากรทุกช่วงวัยได้รับโอกาสส่งเสริม
สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพรายบุคคล ประกอบกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายเป็นหน่วยงาน
ทางการศึกษาซึ่งมีหน้าที่บูรณาการการจัดการศึกษา ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษา
และประสิทธิภาพการศึกษาจังหวัดโดยผ่านกลไกของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มีแนวคิดในการ
จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัดเชียงราย เพื่อให้สถานศึกษาพิจารณาในการ
นำไปใช้เป็นหลักสูตรเพิ่มเติม หรือนำไปจัดการเรียนการสอนตามบริบทของสถานศึกษา

เพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรในทุกภาคส่วนมาร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
“เมืองเชียงราย” เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านกระบวนการบริหารจัดการศึกษา กระบวนการจัด
การเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายจึงแต่งตั้ง
คณะกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑) นายวิญญู สันติภาพวิวัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
๒) นายพิสันต์ จันทร์ศิลป์	วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
๓) นางเกลียวพรรณ ขำโนนงิ้ว	ผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงราย

มีหน้าที่

ให้คำแนะนำ คำปรึกษา เสนอแนะ ส่งเสริมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ให้เป็นไป
ด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. คณะกรรมการอำนวยการ

๑) นายวิญญู สันติภาพวิวัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	ประธานกรรมการ
๒) นายอภิวัฒน์ กันศรีเวียง	รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	รองประธานกรรมการ
๓) นางภัทพิชชา ไชยรินทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารบุคคล	กรรมการ
๔) นางจินดา กำลั้งประสิทธิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน	กรรมการ
๕) นางสาวจันทร์แสง พรหมสี	ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๖) นายกรีช มากกัญชร	ผู้อำนวยการการกลุ่มพัฒนาการศึกษา	กรรมการ
๗) นางสุรินทร์ รุดเครือ	ผู้อำนวยการกลุ่มลูกเสือ-ยุวกาชาด	กรรมการ
๘) พันจ่าตรีฉลอง อ่อนนวน	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน	กรรมการ
๙) นางเกษณี ศรีไพร	ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ	กรรมการ
๑๐) นายวีรัตน์ สานุมิตร	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่

ให้คำแนะนำปรึกษา เสนอแนะ ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะพึงมีในการดำเนินงาน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร

๑) นายอภิวัฒน์ กันศรีเวียง	รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	ประธานกรรมการ
๒) นายวีรัตน์ สานุมิตร	ผอ.กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล	รองประธานกรรมการ
๓) นายประดิษฐ์ เตชพันธ์	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๔) นายสะอาด คำตัน	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๕) นายศิลป์ชัย ชันดาวงค์	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๖) นางธิดา ชันดาวงค์	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๗) นางสาวนันทนา จันทร์ผืน	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๘) นางดวงคิด จรเอ็กกา	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๙) นางสาววัลลภลักษณ์ นันชัยบัว	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๑๐) นายอนุรักษ์ พรหมเลข	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๑๑) นางสาวจุฑาธิบัติ์ กุลดี	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ	กรรมการ
๑๒) นางสาวสะตีม คำมา	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ	กรรมการ
๑๓) นางวรุณี แก้วสุข	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๑๔) นางนรินทร์ ชมชื่น	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ
๑๕) นายเกษมสรรค์ เขตบุญไสย	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖) นางสาวพรรณณาพัชร ฐากุลสิริโชติ	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗) นางกุลจิรา บัวผั้น	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่.../

มีหน้าที่ ดังนี้

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเมืองเชียงรายของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์และจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” กำหนดเนื้อหาของหลักสูตร ร่างและพัฒนาหลักสูตร นำเสนอร่างกรอบหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

๔. คณะกรรมการ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย”

๑) นางนรินทร์ ชมชื่น	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	ประธานกรรมการ
๒) นายเกษมสรรค์ เขตบุญไสย	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๓) นางสาวพรรณพาฬ ชูราษฎร์โชติ	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ	กรรมการ
๔) นางกุลจิรา บัวผัน	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ดังนี้

กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น “เมืองเชียงราย” ในสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในจังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายวิญญู สันติภาพวิวัฒนา)
ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายวิญญู สันติภาพวิวัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
๒. นายพิสันต์ จันทร์ศิลป์	วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
๓. นางเกลียวพรรณ ชำโนนงิ้ว	ผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงราย

คณะทำงาน

๑. ดร.อภิวัฒน์ กันศรีเวียง	รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
๒. นายวีรัตน์ สานุมิตร	ผอ. กลุ่มนิเทศ ฯ ศจจ.เชียงราย
๓. ดร.สะอาด คำตัน	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๔. ดร.ธิดา ชันดาวงศ์	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๕. ดร.นรินทร์ ชมชื่น	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๖. ดร.ดวงคิด จรเอ็กกา	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๗. นายประดิษฐ์ เตชนันท	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๘. นายศิลป์ชัย ชันดาวงศ์	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๙. นางสาวจุฑาธิบดี กุลดี	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๐. นางวรุณี แก้วสุข	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๑. นางสาวนันทนา จันทร์ผืน	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๒. นายอนุรักษ พรหมเลข	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๓. นางเสาร์วัลักษณ์ นันชัยบัว	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๔. นายเกษมสรรค์ เขตบุญไสย	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๕. นางสาวสะติม คำมา	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๖. นางกุลจิรา บัวผัน	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย
๑๗. นางสาวพรรณนาพัชร ฐากุลสิริโชติ	ศึกษานิเทศก์ ศจจ.เชียงราย

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไข

๑. นายวิญญู สันติภาพวิวัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
๒. ดร.อภิวัฒน์ กันศรีเวียง	รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
๓. นายพิสันต์ จันทร์ศิลป์	วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ผู้ยกร่างต้นฉบับ

ดร.นรินทร์ ชมชื่น	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

ปก/รูปเล่ม

ดร.นรินทร์ ชมชื่น	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

